

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ (Мінфін)

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. (044) 206-59-47, факс 425-90-26
e-mail: infomf@minfin.gov.ua, код ЄДРПОУ 00013480

Від 16.04.2020 р. № 33030-07-5/11235

<витяг>

На № _____ від 20__р.

**Міністерствам, іншим центральним
органам виконавчої влади, обласним та
Київській міській державним
адміністраціям, головним
розпорядникам коштів державного
бюджету (за списком)**

Щодо якості звітування про
результати діяльності підрозділів
внутрішнього аудиту за 2019 рік

Відповідно до пункту 16 Порядку здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 (далі – Порядок № 1001), керівником державного органу щороку до 1 лютого подається до Мінфіну звіт (зведений звіт) про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту (далі – Звіт, звітність).

Форма Звіту та порядок звітування встановлені Інструкцією про складання та подання форми звітності № 1-ДВА «Звіт (зведений звіт) про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту», яка затверджена наказом Мінфіну від 27.03.2014 № 347 та зареєстрована в Мін'юсті 11.04.2014 за № 410/25187 (в редакції наказу Мінфіну від 31.07.2019 № 329, зареєстрованого в Мін'юсті 21.08.2019 за № 953/33924) (далі – Інструкція № 347).

Відповідно до встановлених вимог прозвітували до Мінфіну про результати діяльності підрозділів внутрішнього аудиту загалом 110 державних органів.

При цьому, Мінфіном не отримано Звіти про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту за 2019 рік за формою № 1-ДВА від 9 державних органів.

<...>

Аналіз звітності засвідчив недотримання низкою державних органів окремих вимог Інструкції № 347 як щодо порядку подання звітності, так і щодо правильності та повноти заповнення глав Звіту і пояснювальної записки до нього. Зокрема, зауваження щодо подання та заповнення Звіту та/або пояснювальної записки до нього стосуються звітності 60 державних органів.

Найбільш поширеними недоліками та порушеннями при складанні та поданні звітності є наступні.

Загальні питання заповнення звітності

1. Відповідно до пункту 16 Порядку № 1001 Звіт подається до 01 лютого та датою подання Звіту вважається дата його реєстрації в Мінфіні.

При цьому, 25-ма державними органами не дотримано визначені строки подання звітності.

2. Згідно із пунктом 4 Інструкції № 347 подання Звіту та пояснювальної записки до нього здійснюється в електронному вигляді з урахуванням вимог Законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» і «Про електронні довірчі послуги». У разі неможливості подання звітності в електронному вигляді звітність до Мінфіну подається на паперових носіях.

Слід звернути увагу, що звітність в електронному вигляді має подаватись через систему електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОБВ). Направлення Звіту виключно на доведені Мінфіном електронні адреси (лист Мінфіну від 02.01.2020 № 33030-07-2/66) не вважається офіційним поданням звітності. На доведені електронні адреси направляється Звіт у форматі Excel одночасно із направленням оригіналів Звітів (в електронному або паперовому вигляді).

3. Окремими органами не дотримано вимоги пункту 5 Інструкції № 347 в частині підписання Звіту і пояснювальної записки до нього керівником державного органу. Зокрема, звітність підписано державним секретарем або заступником керівника державного органу без обґрунтування відповідних причин (наприклад, тимчасової відсутності керівника).

4. У понад 40 % Звітів допущено випадки недотримання загальних вимог до заповнення Звіту, визначених Інструкцією № 347, а саме:

незаповнення окремих показників при їх фактичній наявності (наприклад, невідображення кількості об'єктів внутрішнього аудиту; кількості установ, у яких виявлено наведені в звітності недоліки/проблеми та порушення тощо);

непроставлення прочерків у полях показників у разі відсутності того чи іншого показника;

відображення вартісних даних показників Звіту в гривнях (замість тисяч гривень);

помилки при заповненні підсумкових рядків і граф Звіту, зокрема, значення таких показників арифметично обраховуються невірно або поля таких показників взагалі не заповнюються;

заповнення підсумкових рядків Звіту при тому, що поля показників із яких складається відповідний підсумковий показник не заповнені;

незаповнення граф Звіту в частині показників діяльності підрозділу внутрішнього аудиту апарату державного органу, підрозділів територіальних органів та/або підрозділів бюджетних установ (зокрема, граф 4, 5 та/або 6 глави 1 розділу I, графи 4 глави 1 розділу II, граф 5 та 6 глави 2 розділу II, графи 4 розділу III та графи 4 розділу IV Звіту).

Заповнення глави 1 «Організаційні та функціональні аспекти діяльності підрозділів ВА» розділу I «Організація діяльності з внутрішнього аудиту»

1. Допускаються випадки невідповідності даних у взаємопов'язаних рядках Звіту в частині організаційної незалежності підрозділу внутрішнього аудиту, а саме у рядках 1200 та 4200 глави 1 розділу I.

Наприклад, при наявності у Звіті даних щодо функціонування підрозділів внутрішнього аудиту, які перебувають у складі інших структурних підрозділів (рядок 1200), не відображено дані у рядку 4200.

При цьому, якщо підрозділ внутрішнього аудиту входить до складу іншого самостійного структурного підрозділу, то у такому випадку керівник підрозділу внутрішнього аудиту підпорядковується безпосередньо керівнику відповідного самостійного структурного підрозділу (зокрема, з урахуванням норм підпункту 1 частини першої статті 2 Закону України «Про державну службу»), а не керівнику органу/установи.

З урахуванням викладеного, у випадку відображення у рядку 1200 даних щодо підрозділів внутрішнього аудиту, які перебувають у складі інших структурних підрозділів, такі випадки мають відображатись також у рядку 4200 як підрозділи внутрішнього аудиту, які не підпорядковані безпосередньо міністру, керівнику іншого державного органу або бюджетної установи.

2. В окремих випадках допущено невідповідність даних у рядках 2200, 3100 та 3200 глави 1 розділу I Звіту в частині динаміки фактичної чисельності працівників підрозділу внутрішнього аудиту.

Наприклад, при відсутності в звітності даних щодо призначених у підрозділ внутрішнього аудиту працівників (рядок 3100) та звільнених працівників із підрозділу внутрішнього аудиту (рядок 3200) в Звітах окремих органів фактична чисельність працівників підрозділу внутрішнього аудиту (рядок 2200) відрізняється від чисельності працівників станом на кінець попереднього звітного періоду.

Аналогічно, при зазначенні в Звіті даних виключно щодо призначення працівників (рядок 3100) або виключно щодо звільнення працівників (рядок 3200) фактична чисельність працівників (рядок 2200) залишається незмінною порівняно з попереднім звітним роком.

При цьому, дані щодо динаміки фактичної чисельності працівників підрозділів внутрішнього аудиту мають кореспондувати з даними щодо фактичної чисельності працівників (рядок 2200) у звітному періоді порівняно з попереднім звітним періодом.

У той же час, факти невідповідності таких показників можуть мати місце у випадку надання у звітному періоді працівникам підрозділу внутрішнього аудиту відпусток по догляду за дитиною (або виходу з такої відпустки), оскільки відповідно до глави 1 розділу I Інструкції № 347 до фактичної чисельності працівників підрозділів внутрішнього аудиту (рядок 2200) не входять працівники, що перебувають у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та/або відпустці без збереження заробітної плати по догляду за дитиною до досягнення нею шестирічного віку.

3. Відсутні єдині підходи до заповнення рядків 5100 та 5200 глави 1 розділу I Звіту в частині відображення даних щодо функціональної незалежності підрозділів внутрішнього аудиту.

Зокрема, окремими державними органами при відображенні даних щодо проведення комісійних перевірок, службових розслідувань, інших контрольних заходів у рядку 5200 до рядка 5100 вносяться також дані щодо виконання підрозділом внутрішнього аудиту функцій, не пов'язаних зі здійсненням внутрішнього аудиту (при цьому, інші неприбуткові функції (окрім проведення контрольних заходів) на підрозділ у звітному періоді не покладались та не виконувались).

Тоді як більшістю державних органів дані щодо проведених комісійних перевірок, службових розслідувань, інших контрольних заходів відображаються виключно у рядку 5200 та не дублюються до рядка 5100 як виконання підрозділом функцій, не пов'язаних зі здійсненням внутрішнього аудиту.

При цьому, з метою розмежування у звітності інформації про участь підрозділів внутрішнього аудиту в проведенні контрольних заходів, не пов'язаних з внутрішнім аудитом (що є найбільш поширеними випадками недотримання функціональної незалежності), та інформації про завантаження підрозділів внутрішнього аудиту іншими неприбутковими функціями рекомендуємо (з урахуванням норм Інструкції № 347) у рядку 5100 відображати кількість підрозділів внутрішнього аудиту, на яких було покладено виконання функцій, не пов'язаних зі здійсненням внутрішнього аудиту, зокрема функцій, не визначених Порядком № 1001 (за внутрішніми документами та/або на практиці), окрім випадків проведення (участі в проведенні) у звітному періоді комісійних перевірок, службових розслідувань, інших контрольних заходів, не пов'язаних із внутрішнім аудитом. Відповідно участь у проведенні таких контрольних заходів (а саме кількість комісійних перевірок, службових розслідувань, інших контрольних заходів, не пов'язаних із внутрішнім аудитом, у яких брали участь працівники підрозділів ВА протягом звітного періоду) відображати виключно у рядку 5200 глави 1 розділу I Звіту.

4. В окремих випадках не дотримано вимоги щодо заповнення рядка 5210 глави 1 розділу I Звіту в частині витрат робочого часу.

Зокрема, деякими державними органами до рядка 5210 внесено дані щодо загального обсягу робочого часу, витраченого підрозділом внутрішнього аудиту в звітному періоді.

При цьому, відповідно до глави 1 розділу I Інструкції № 347 у рядку 5210 відображається виключно робочий час працівників підрозділів внутрішнього аудиту, витрачений на проведення комісійних перевірок, службових розслідувань, інших контрольних заходів, не пов'язаних із внутрішнім аудитом (які внесені до рядка 5200).

5. Допускаються неточності при заповненні рядка 6000 глави 1 розділу I Звіту в частині кількості об'єктів внутрішнього аудиту.

Наприклад, найбільш поширеним недоліком є заповнення в Звіті відповідного показника лише за системою державного органу (тобто, виключно в графі 3) та невнесення при цьому показників по апарату державного органу (графа 4) та/або територіальних органах і бюджетних установах у разі їх створення (графи 5 та 6).

Крім того, в окремих випадках до рядка 6000 включаються недостовірні дані (наприклад, по системі державного органу зазначено лише декілька (до 10) об'єктів внутрішнього аудиту).

Також допущено випадки заповнення рядка 6000 з урахуванням територіального розташування об'єктів внутрішнього аудиту, зокрема, при відсутності в системі державного органу підрозділів внутрішнього аудиту в територіальних органах та/або бюджетних установах у рядку 6000 внесено показники до граф 5 та/або 6.

Водночас відповідно до Інструкції № 347 у графах 4, 5 та 6 має відображатись кількість об'єктів внутрішнього аудиту по підрозділу внутрішнього аудиту апарату державного органу, підрозділах внутрішнього аудиту територіальних органів та підрозділах внутрішнього аудиту бюджетних установ відповідно.

Також слід звернути увагу, що відповідно до глави 1 розділу I Інструкції № 347 сума показників граф 4, 5 та 6 у рядках 1000 – 5210 має дорівнювати показнику графі 3 відповідного рядка. При цьому, для рядка 6000 така відповідність підсумку не є обов'язковою, оскільки один і той самий об'єкт внутрішнього аудиту може бути включений як до бази даних підрозділу внутрішнього аудиту апарату державного органу, так і до бази даних підрозділів внутрішнього аудиту його територіальних органів та/або бюджетних установ.

Заповнення глави 2 «Стан планування та здійснення діяльності з внутрішнього аудиту» розділу I «Організація діяльності з внутрішнього аудиту»

1. Допущено випадки невідповідності звітної інформації у главі 2 розділу I Звіту з даними операційних планів діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів зі змінами).

1.1. Невідповідність кількості планових внутрішніх аудитів, включених до графі 3 рядка 2100, кількості внутрішніх аудитів, які були зазначені у операційних планах на 2019 рік (планах зі змінами).

Наприклад, до граф 3 та 5 рядка 2100 було включено однакові показники проведених внутрішніх аудитів, кількість яких є меншою, ніж заплановано в операційному плані. При цьому в графі 7 рядка 2100 зазначено про 100 відсоткове виконання плану.

В інших випадках до граф 3 та 5 рядка 2100 включено показники проведених планових внутрішніх аудитів у кількості, що є більшою від запланованих в операційному плані. Зазначене переважно пов'язано з тим, що окремими державними органами до рядка 2100 включено загальну кількість проведених підрозділом внутрішніх аудитів, як планових так і позапланових, що не відповідає нормам глави 2 розділу I Інструкції № 347.

1.2. Аналогічно, у Звітах майже 20 % державних органів встановлено випадки розбіжності даних щодо обсягів робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів та заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, зазначених у графі 4 рядка 2000 та рядка 2100 звітності, із визначеними у розділі III операційного плану на 2019 рік або розділі IV операційного плану (із змінами)¹.

1.3. Окремими державними органами до рядка 2110 (графи 3 – 6) включено дані про проведення внутрішніх аудитів щодо оцінки ефективності виконання завдань та функцій,

¹ - відповідно до форм операційного плану діяльності з внутрішнього аудиту (такого плану із змінами), доведених листом Мінфіну від 24.09.2019 № 33040-06-5/23901.

визначених актами законодавства (як заплановані та фактично виконані). При цьому, в операційних планах цих державних органів було заплановано лише проведення аудитів відповідності та/або аудитів, які за визначеним у плані орієнтованим обсягом дослідження (масштабом аудиту) належать до таких внутрішніх аудитів відповідності.

2. Поширеними є помилки при внесенні даних до рядків 2000 та 2100 в частині розмежування показників проведених внутрішніх аудитів та заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту. Зокрема, у Звітах майже 20 % державних органів показники в рядку 2000 та в рядку 2100 (графи 3 – 7) є абсолютно ідентичними внаслідок невідображення у звітності кількості запланованих та виконаних заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту або ж навпаки – включення таких заходів одночасно і до рядка 2000 і до рядка 2100.

При цьому, відповідно до Інструкції № 347 у відповідних графах рядка 2000 зазначається загальна кількість запланованих та проведених планових внутрішніх аудитів та заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, а також планові та фактичні обсяги робочого часу, витрачені на їх виконання. Водночас, до граф 3 – 6 рядка 2100 вносяться дані виключно про кількість та обсяги робочого часу щодо планових внутрішніх аудитів.

3. В окремих випадках завищено також показники в графі 7 глави 2 розділу I Звіту щодо відсотку виконання операційного плану, зокрема, внаслідок включення до графи 5 рядка 2100 показників проведених позапланових внутрішніх аудитів, що є порушенням вимог Інструкції № 347.

4. Допущено також випадки завищення показників проведених планових внутрішніх аудитів внаслідок включення до звітності планових внутрішніх аудитів, які не були завершені у 2018 році, та попередньо були вже враховані у Звіті за 2018 рік.

При цьому, з метою уникнення фактів подвійного відображення у звітності до графи 3 рядка 2100 глави 2 розділу I Звіту не включаються показники завершених у звітному році внутрішніх аудитів, які були включені до операційного плану як триваючі з попереднього року. Водночас відповідні показники будуть відображатись у Звіті в рядках 1100 та 1110 глави 1 розділу II.

5. В окремих випадках суттєвими є розбіжності між показниками обсягів запланованого та фактично використаного робочого часу. Наприклад, в Звіті одного з державних органів показники фактичного обсягу робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів та виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту складають лише 30 людино-днів, при тому, що в операційному плані плановий обсяг робочого часу складав 148 людино-днів.

З урахуванням викладеного, у разі суттєвих розбіжностей між плановими та фактичними обсягами робочого часу, відповідні пояснення необхідно наводити у пункті 1.5 пояснювальної записки до Звіту.

З метою уникнення помилок при заповненні глави 2 розділу I Звіту слід також звернути увагу, що відповідно до Інструкції № 347 інформація у цій главі наводиться станом на кінець звітного періоду за системою державного органу з урахуванням усіх змін до операційного плану (зведеного плану), внесених протягом звітного періоду. Відповідно, включені до Звіту дані повинні відповідати даним, наведеним у операційному плані (або у разі внесення змін до операційного плану – в операційному плані (із змінами)), а саме:

1) у графі 3 рядка 2000 зазначаються сукупні показники щодо:

загальної кількості запланованих внутрішніх аудитів (пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту, включених за результатами оцінки ризиків, та об'єктів внутрішнього аудиту, включених за дорученням/зверненням), зазначених у колонці 2 розділу I операційного плану або у колонці 2 розділу II операційного плану із змінами;

кількості запланованих заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, зазначених у колонці 3 розділу II операційного плану або у колонці 3 розділу III операційного плану із змінами;

2) у графі 4 рядка 2000 зазначаються дані щодо запланованих обсягів робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів та виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього

аудиту, зазначених у розділі III операційного плану або у розділі IV операційного плану (із змінами) (наводяться сумарні значення колонок 8 та 9);

3) у графі 3 рядка 2100 зазначаються дані щодо загальної кількості запланованих внутрішніх аудитів (пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту, включених за результатами оцінки ризиків, та об'єктів внутрішнього аудиту, включених за дорученням/зверненням), зазначених у колонці 2 розділу I операційного плану або у колонці 2 розділу II операційного плану із змінами;

4) у графі 4 рядка 2100 зазначаються дані щодо запланованих обсягів робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів, зазначених у розділі III операційного плану або у розділі IV операційного плану (із змінами) (наводяться дані рядка «Всього» колонки 8);

5) у графі 3 рядка 2110 зазначаються дані щодо загальної кількості запланованих внутрішніх аудитів щодо оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту, включених за результатами оцінки ризиків, та об'єктів внутрішнього аудиту, включених за дорученням/зверненням), зазначених у колонці 2 розділу I операційного плану або у колонці 2 розділу II операційного плану із змінами.

Заповнення розділу II «Проведення внутрішніх аудитів»

1. Допущено помилки при заповненні рядків 1100 та 1200 глави 1 розділу II Звіту в частині інформації про проведені та триваючі внутрішні аудити.

Зокрема, деякими державними органами інформація про триваючі на кінець звітного періоду внутрішні аудити внесена одночасно і до рядка 1200 (та відповідно рядків 1210 або 1220), і до рядка 1100 (та відповідно рядків 1110 або 1120).

При цьому, у рядках 1100 – 1120 мають відображатись виключно ті внутрішні аудити, які завершені протягом звітного періоду, а внутрішні аудити, які станом на кінець звітного періоду тривають (тобто розпочаті і не завершені) відображаються лише у рядках 1200 – 1220.

2. В окремих випадках існують суттєві розбіжності між взаємопов'язаними рядками звітності в частині кількості запланованих внутрішніх аудитів, кількості проведених внутрішніх аудитів та кількості складених аудиторських звітів.

З урахуванням викладеного, у разі наявності розбіжностей щодо кількості проведених внутрішніх аудитів (рядок 1100) та кількості складених аудиторських звітів (рядок 1300) причини таких розбіжностей даних доцільно розкрити у розділі II пояснювальної записки до Звіту.

3. При заповненні рядків 2300 – 2390 глави 2 розділу II Звіту слід звернути увагу, що до даних рядків вноситься інформація про кількість усунутих недоліків/проблем, виявлених за результатами завершених у звітному періоді внутрішніх аудитів, зазначених у рядках 2200 – 2290 відповідно, тобто без урахування усунутих недоліків і проблем, які були виявлені у попередніх звітних періодах.

4. При заповненні рядків 2400, 2420, 2430 та рядків 2500, 2520 – 2531 глави 2 розділу II Звіту слід звернути увагу на необхідність внесення інформації як про кількість встановлених порушень (графи 3 та 5), так і про їх суму (графи 4 та 6 відповідно).

5. Повторно слід звернути увагу, що відповідно до глави 2 розділу II Інструкції № 347 інформація про виявлені порушення в рядках 2400, 2410, 2420 та 2430 глави 2 розділу II відображається виключно у разі, якщо встановлені порушення є наслідками недоліків/проблем, виявлених підрозділами внутрішнього аудиту за результатами завершених у звітному періоді внутрішніх аудитів, зазначених у рядках 2200 – 2290. З урахуванням викладеного, заповнення рядків 2400 – 2430 можливе виключно у разі наявності даних у рядках 2200 – 2290 глави 2 розділу II.

Заповнення розділу III «Результативність внутрішнього аудиту»

1. В окремих випадках допущено помилки при заповненні граfi 4 розділу III Звіту. Зокрема, до граfi 4 (рядки 1000 – 2000) внесено дані про рекомендації, виконання/впровадження яких відбувається на рівні апарату державного органу.

Водночас відповідно до Інструкції № 347 у графі 4 має відобразитись інформація про рекомендації (у розрізі показників, зазначених у рядках 1000 – 2000), які були надані підрозділом внутрішнього аудиту апарату державного органу (незалежно від того, на якому рівні здійснюється впровадження рекомендацій).

2. Деякими державними органами при заповненні рядка 1241 до рекомендацій, за якими досягнуто результативність, включено всі виконані (повністю та/або частково) рекомендації, при тому, що у пояснювальній записці до Звіту приклади рекомендацій, за якими досягнуто результативність, взагалі відсутні (зокрема, наведено інформацію про рекомендації, спрямовані на усунення порушень, рекомендації, які стосуються забезпечення дотримання законодавства тощо).

З огляду на викладене, слід зауважити, що до рядка 1241 включається інформація виключно про рекомендації, за якими забезпечено результативність їх впровадження, зокрема, шляхом удосконалення системи управління, поліпшення внутрішнього контролю, підвищення ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства, а також ефективності використання бюджетних коштів та інших активів у системі державного органу тощо. Зазначений показник не включає даних щодо усунення чи відшкодування виявлених порушень, а також дані щодо виконаних рекомендацій, спрямованих на приведення дослідженої діяльності у відповідність до норм чинного законодавства. Крім того, до зазначеного рядка 1241 не включаються рекомендації, щодо яких не настав термін виконання.

Заповнення пояснювальної записки до Звіту

1. Допускаються випадки недотримання вимог Інструкції № 347 щодо заповнення пояснювальної записки до Звіту, у тому числі в частині невідповідності інформації в пояснювальній записці даним звітності.

Наприклад, окремими органами заповнено не всі пункти та/або розділи пояснювальної записки.

Крім того, допущено невідповідність окремих відомостей у пояснювальній записці аналогічним показникам у Звіті (наприклад, у розділі I пояснювальної записки зазначено неприбуткові функції, які покладались на підрозділ внутрішнього аудиту, в той час як показники в рядках 5100 та 5200 глави 1 розділу I Звіту відсутні).

При заповненні розділу IV пояснювальної записки поширеними є випадки відображення виключно інформації про результати внутрішнього оцінювання якості внутрішнього аудиту, що проведено вже у 2020 році, та відсутність інформації про результати такого оцінювання у 2019 році.

При цьому, слід звернути увагу, що відповідно до Інструкції № 347 до цього розділу вноситься інформація за результатами таких оцінок, проведених протягом звітного періоду.

Крім того, в окремих випадках текст пояснювальної записки не структурований відповідно до її форми, затвердженої Інструкцією № 347, зокрема, інформація не розбита на розділи та пункти, що ускладнює ідентифікацію відповідної інформації та її узагальнення.

2. Найбільш поширеними недоліками при заповненні пояснювальних записок є неповнота та/або неточність інформації у відповідних її розділах, або ж навпаки – переобтяження пояснювальної записки занадто деталізованою або зайвою інформацією (замість наведення декількох показових/типових прикладів).

2.1. При внесенні інформації до пункту 1.1 розділу I пояснювальної записки (щодо визначених ключових показників діяльності підрозділу внутрішнього аудиту та їх виконання) окремими органами замість показників діяльності підрозділу зазначено інформацію про завдання і ключові показники результативності, ефективності та якості службової діяльності державного службовця, визначені з метою оцінювання результатів службової діяльності державних службовців.

В окремих випадках при заповненні цього пункту зазначено, що ключові показники діяльності підрозділу внутрішнього аудиту не визначались, в той час як в стратегічному

плані відповідного органу міститься інформація, зокрема, про завдання внутрішнього аудиту та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту.

2.2. При заповненні пункту 1.8 розділу I пояснювальної записки в деяких випадках вноситься інформація лише про обмеження щодо роботи підрозділів внутрішнього аудиту, що виникали протягом звітнього періоду, та не розкривається інформація про здійснені заходи щодо їх усунення.

2.3. При заповненні пункту 2.2 розділу II пояснювальної записки поширеними є випадки внесення інформації, що не відповідає змісту цього пункту, зокрема, інформації про виявлені порушення тощо.

Крім того, в окремих випадках незрозумілою є суть виявлених недоліків (наприклад, зазначена загальна фраза про існування проблем управлінсько-організаційного характеру), оскільки наведена інформація не дає можливості ідентифікувати які саме недоліки щодо організації та функціонування внутрішнього контролю було виявлено підрозділом внутрішнього аудиту. В графі 2 таблиці 2.1 замість досліджених внутрішнім аудитом елементів системи внутрішнього контролю зазначаються ділянки фінансово-господарської діяльності установи, в якій проводився аудит, тощо.

Також деякими державними органами у графі 4 таблиці 2.1 пояснювальної записки не відображено суті вжитих заходів з удосконалення системи внутрішнього контролю чи окремих її елементів, а лише зазначено «усунуто порушення».

При цьому, відповідно до Інструкції № 347 у цьому пункті слід відображати лише інформацію про основні недоліки щодо організації та функціонування внутрішнього контролю, виявлені за результатами внутрішніх аудитів, та вжиті заходи щодо його вдосконалення для розкриття показників, відображених у рядках 2210 та 2310 глави 2 розділу II Звіту. Така інформація має зазначатись стисло в текстовому вигляді (за визначеною формою) на прикладі не більше п'яти основних (або типових) виявлених недоліків щодо організації та функціонування системи внутрішнього контролю. При цьому елементи системи внутрішнього контролю, які наводяться у відповідній графі таблиці 2.1 пояснювальної записки, мають зазначатись відповідно до пункту 5 Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062. Водночас у графах 1 та 4 таблиці 2.1 пояснювальної записки обов'язково має бути розкрита суть виявлених недоліків і вжитих заходів з удосконалення системи внутрішнього контролю (стисло не більше 3 – 5 речень).

Інформація про інші типові недоліки та проблеми, виявлені у звітному періоді за результатами внутрішніх аудитів, та вжиті заходи щодо їх усунення (для розкриття показників, відображених у рядках 2220 – 2290 та рядках 2320 – 2390 глави 2 розділу II Звіту) зазначається в пункті 2.3 розділу II пояснювальної записки. Така інформація також зазначається стисло, на прикладі не більше п'яти виявлених основних недоліків/проблем, які є типовими для об'єктів, охоплених внутрішніми аудитами.

2.4. Аналогічні недоліки в частині внесення інформації, що не відповідає змісту відповідного пункту, допущено при заповненні пункту 3.4 розділу III пояснювальної записки. Зокрема, до цього пункту окремими державними органами внесено інформацію про рекомендації, які стосуються усунення/відшкодування виявлених порушень, необхідності дотримання вимог законодавства та/або рекомендацій, щодо яких не настав термін виконання.

Крім того, в графі 1 таблиці 3.1 в окремих випадках замість наданих аудиторських рекомендацій зазначені вже здійснені заходи щодо їх виконання/впровадження.

При цьому, відповідно до Інструкції № 347 пункт 3.4 призначений для внесення інформації про результати впровадження аудиторських рекомендацій з метою розкриття показника, включеного до рядка 1241 розділу III Звіту, тобто виключно рекомендацій, за якими досягнуто результативність. Така інформація відображається стисло в текстовому вигляді (за встановленою формою) на прикладі не більше п'яти аудиторських рекомендацій,

які мали або мають найбільший вплив на вдосконалення системи управління, поліпшення внутрішнього контролю, підвищення ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства, а також ефективності використання бюджетних коштів та інших активів у системі державного органу.

2.5. Факти неповноти або неточності внесення інформації поширені також при заповненні розділу IV пояснювальної записки.

Зокрема, у пункті 4.1 не зазначаються конкретні внутрішні документи з питань внутрішнього аудиту, які врегульовують питання проведення внутрішніх оцінок якості в державному органі, визначена ними періодичність проведення таких оцінок тощо (замість цього зазначаються, наприклад, загальні вимоги щодо внутрішнього оцінювання якості, визначені Стандартами внутрішнього аудиту).

У пункті 4.2 в багатьох випадках відсутня чітка інформація про кількість проведених протягом звітного періоду періодичних оцінок, їх загальні результати та/або підсумкові оцінки, при цьому, в окремих випадках із викладеної інформації взагалі неможливо зрозуміти чи проводилась така оцінка (замість цього, наприклад, наводяться загальні вимоги щодо внутрішнього оцінювання якості, загальна інформація про вжиті заходи, спрямовані на покращення діяльності з внутрішнього аудиту, тощо).

У пункті 4.3 не завжди наводиться стисла інформація про стан виконання програми забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту.

При заповненні пункту 4.4 також поширеними є недоліки в частині внесення інформації, що не відповідає змісту відповідного пункту. Наприклад, у графі 1 таблиці 4.1 замість досліджених внутрішньою оцінкою якості аспектів діяльності з внутрішнього аудиту зазначається мета, яку планується досягти впровадженими заходами з підвищення якості; у графі 2 не зазначаються основні недоліки/проблеми, виявлені за результатами внутрішніх оцінок якості; у графі 4 не наводяться вжиті заходи для усунення виявлених проблем/недоліків тощо. Крім того, в більшості випадків відсутній зв'язок із пунктом 4.3 в частині заходів, передбачених програмою забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту.

З огляду на викладене, Міністерство фінансів України рекомендує:

1) провести навчання у підрозділах внутрішнього аудиту з питань складання та подання звітності про результати діяльності підрозділів внутрішнього аудиту відповідно до вимог Інструкції № 347 та листів-роз'яснень Мінфіну;

2) проаналізувати недоліки, допущені при складанні та поданні Звітів за 2019 рік і пояснювальних записок до них, та вжити заходів для недопущення їх у подальшому;

3) забезпечити достовірність звітних даних і повноту внесення інформації до Звітів та пояснювальних записок, не допускати випадків невідповідності взаємопов'язаних показників звітності (у тому числі показників Звіту та пояснювальної записки до нього); у випадку виникнення розбіжностей між взаємопов'язаними показниками звітності з об'єктивних причин наводити відповідну інформацію у пояснювальній записці та/або супровідному листі;

4) дотримуватись встановлених Порядком № 1001 строків надання Звітів до Мінфіну;

5) не допускати випадків змінення структури форми Звіту та/або структури пояснювальної записки до нього, а також випадків неподання пояснювальної записки до Звіту;

6) одночасно з направленням в установленому порядку оригіналу Звіту надсилати до Мінфіну Звіт в електронному вигляді у форматі Excel (заповнений з використанням шаблону форми Звіту, розробленого Мінфіном та надісланого листом від 02.01.2020 № 33030-07-2/66).

Державний секретар

Костянтин ВАЩЕНКО